

Autor: William S. Lind

To, co se dnes děje v Íránu, není **válka 4. generace**. Je to boj o kontrolu státu, nikoli pokus nahradit současné státní zřízení čímkoli jiným. Mohlo by se ale zdát, že jde o 4GW, protože se hraje o legitimitu celého současného íránského politického systému.

Způsob, jakým režim Chameneího a Ahmadínežáda naložil s vlastní legitimitou byl svým způsobem cynický, nestoudný a nápadně hloupý. V pátek 19.6. sám Chameneí prohlásil, „Je tu rozdíl 11-ti milionů hlasů. Jak by někdo mohl podvádět s tolika hlasy?“

Odpověď zní, „samozřejmě mohl, kdyby nikdo nedohlížel“ Josif Visarionovič Stalin, jehož cynismus byl pověstný, pronesl známý výrok „smrt jednoho je tragédie, smrt milionů pouhá statistika“ – nicméně mimo to také prohlásil, že „není důležité kdo volí, důležitější je ten, kdo sčítá hlasy.“ Samozřejmě že po celou dobu existence SSSR byla komunistická strana velmi opatrná, aby se nechala volbami zpochybnit. Věděla, že musí předstírat, aby udržela svoji legitimitu.

V kontrastu s tím se íránský režim směje tomu, jak zfalšoval volební výsledky a před celým světem a íránským lidem nestydatě prohlašuje, „Zmanipulované volby? Jistě, že jsme zmanipulovali volby. Ale co s tím chcete dělat, naivní hlupáci?“ Fakt, že výsledek byl ohlášen během tří hodin od uzavření volebních místností potvrzuje spekulativní odhad, že nebyly sečteny všechny hlasy. Ministerstvo vnitra bylo dotázáno ve věci, „kolik čísel omezuje kontrolní archy.“

Teď, uprostřed nejhorší režimní krize v celé historii íránské revoluce, které vláda čelí, jde o samotnou krizi její legitimacy. Íránská opozice může prohlásit: „Nehráli jste podle pravidel, která jste si sami určili.“ To je mocný manifestační argument kdekoli na světě.

Miliony Íránců manifestovaly na podporu opozice. Írán je zahalen mlhou největším vzedmutím protestů od svržení Šáha.

Stejně jako jiné vláda, Chameneí není schopen porozumět tomu, že nynější krize není krizí vedení, ale opravdu samotné legitimacy režimu. Kdyby pochopil zásadní věc, a sice že by se

mohl prohlašovat jak je „šokován“ volebním podvodem, odvrátil se od Ahmadenížáda, mohl celému světu okázale ukázat, že íránský politický systém pracuje.

Namísto toho se rozhodl udržet Ahmadenížáda u moci silou. *Washington Post* se v této souvislosti zeptal opozičního lídra Mussáviho, který následně prohlásil, že „střelba na lidi, vyhrožování, provokace a okázalé předvádění síly jsou výsledky režimních nezákonností, jakých jsme dnes svědky.“ Síla sice může držet současný režim u moci, ale kompletně destruuje jakoukoli jeho legitimitu.

Teorie války čtvrté generace nám říká, že když vláda ztratí legitimitu a pokouší se o její znovuzískání nasazením čisté síly, oslabuje to stát samotný. Írán byl relativně stabilním státem. Nemáme ale žádné garance, že se jím opět stane. V Íránu žijí rozdílné etnické skupiny, nikoli pouze Peršané. Pokud bude opozice, doposud loajální k íránskému státu, potlačena silou, někteří Íránci mohou začít přestat být vůči Íránu loajální.

Současná krize také ukazuje na nedostatky teorie války čtvrté generace. Ta sama přehlíží a pomíjí štěpné linie mezi městem a venkovem. Ahmadínežád je velice populární na rurálním venkově. Jeho síla zde by mu možná dovolila vyhrát, kdyby se hlasy skutečně sčítaly. Opozice je zase téměř výlučně podporována městy.

Je to síla obyvatel měst, co způsobuje masivnost současných protestů. Štěpná linie město/venkov byla pro Írán příznačná už v minulosti. Často vedla ke krvavým válkám, které byly běžné zejména při venkovských vzpourách. Jaký bude její výsledek nyní, je těžké hádat. Írán proto může být důležitým testem.

Ale větší poučení z událostí v Íránu souvisí s tím, na co už narážel jeden odstavec: jen málo, jestli vůbec nějaká diktatura je schopna uvědomit si včas krizi vlastní legitimacy. Každý vládní systém se stává uzavřeným, pokud není dovoleno otázkou legitimacy ani vznést, což je základní zákon. Tak dlouho, jak pokračuje, stává se státní systém čím dál více křehčí.

William S. Lind je americký bezpečnostní expert a ředitel The Centre for Cultural Conservatism.

Zdroj: Defense and The National Interest